

Siunnersuut uunnga: Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pillugit isumaqatigiissutaata ilanngunneqarnissaa pillugu kingusinnerpaamik 2016-imi ukiakkut ataatsimiinnermi Inatsisartut inatsisaattut siunnersuuteqaqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inuit Ataqtigiit Inatsisartuni ilaasortaataitai)

Akissuteqaat

(Ilaqtariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullut Naalakkersuisuni ilaasortaqa)

Aappassaaneerneqarnera

Naalakkersuisut Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap siunnersut manna pillugu sukumiisumik suliarinnissimaneranut qujassuteqarfiginiarpaa.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersagai ulloq 11. maj 1993-mi nunatsinni atuutilersinneqarput, taamaattumillu ukiut 20-t sinnerlugit nunatsinni atuussimasutut oqaatigineqarsinnaasunnngorsimallutik. Tamatuma kingunerisaanik nunarput pisussaaffilerneqarpoq aalajangersakkami pingaarnerusutut pineqartut malinnissaanut, tamatumuuna ilaatigut ilanngullugu aalajangersakkami immikkoortut assigiinngitsut inatsisinut attuumassuteqartunut ilanngutsittarsimanissaat isumagisassallugit aammalu inatsisit atuuttut nassuiaassiffigineqarnerannut tunngatillugu aalajangersakkamut attuumassuteqaraangata ilumut tapitartuunneqarsimanersut misissortassallugit.

Tamanna ingerlaavartumik isumagineqartussaavoq, taamaattumillu Naalakkersuisut ukiuni qaangiuttuni assigiinngitsutigut iliuuseqartarsimapput aalajangersakkami toqqammaviusut assigiinngitsut malitsinniarnissaat eqqarsaatigalugu. Assersuutitut taaneqarsinnaasut ilaatigut ilagivaat Meeqqat inuusuttullu ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq, tassani § 3-mi allaqasoqarmat Naalakkersuisut pisussaaffeqartut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersakkat piviusunngortinniassallugit aammalu danskit oqartussaassui peqatigalugit FN-ip Meeqqanut komitiianut nalunaarusiortarnissamut.

Naalakkersuisut aalajangersakkami taaneqartunik piviusunngortitsiniarsimaneranut ilaavoq assersuutigalugu Meeqqat Illersuisuannik Meeqqanullu Siunnersuisoqatigiinnik Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 22. november 2011, § 1-mi toqqammavigalugu taaneqartutut pilersitsisimaneq, tassuunatigullu aqutissiuuniarneqarsimalluni meeqqat pisinnaatitaaffiisa soqutigisaasalu siuarsaavigineqarnissaat. Inatsit pineqartoq toqqammavigalugu Naalakkersuisut meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit sullissivimmik, Meeqqat Illersuisuanik Meeqqallu Siunnersuisoqatigiiffiannik pilersitsisimallutik. Meeqqat Illersuisuata Meeqqallu Siunnersuisoqatigiiffiata nakkutiginiartussaavaat ilumut nunatsinni inatsisitigut

periuserineqartartutigullu Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pisinnaatitaaffii toqqammavigalugit ingerlatsisoqarnersoq.

Taamaattumik assigiinngitsorpassuartigut takussutissaqarpoq Naalakkersuisut iliuseqaateqareersimasut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit malinneqarnissaanut toqqammaviliortarnerni. Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersakkat nunatsinni atuutilersinneqarmatali, assigiinngitsorpassuartigut qanoq iliussqartoqartarsimavoq meeqqat pisinnaatitaaffii eqqarsaatigalugit Naalagaaffiit Peqatigiit aalajangersagaannut qanillattorniartarnissaq eqqarsaatigalugu. Naalakkersuisut tamakkiisumik isumaqatigivaat meeqqat pisinnaatitaaffii sapinngisamik inuiaqatigiit ingerlanneqarnerannut ilanngunneqartarnerisigut qulakkeerinninniartariaqartoq, taamaattorli aamma nassuerutigisariaqarlugu piffiit assigiinngitsut eqqarsaatigalugit tamanna suli anguneqarsimannngimmat. Soorunalimi tamanna naammaginannngilaq, taamaattariaqanngikkaluarmammi!

Ataatsimiititaliap isumaliuutissiissutimini aalajangersakkap pineqartup Inatsisartut inatsisaattut atuutilersinneqarnerata kingunerissammugu, Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersakkap ilisimaneqarnerulerlunilu atorluarneqarnerulernissaa, soorlu eqqartuussivinni, kommunini aammalu Inatsisartut Ombudsmand-ianit. Meeqqat Piginnaatitaaffii pillugit inatsisip taamaasilluni aqutissiuutissagaluarmagu meeqqat piginnaatitaaffiisa siornatigumut sanilliullugu ilisimaneqarnerulernerannik. Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqanut aalajangersagaata inatsisinnngortinnerata kingunerisussaassavaa qulakkeerneqassammat aningaasaliissutissat naammattut aammalu sulisoqarnikkut pisariaqartinneqartut atorfinitsinneqarsinnaalernissaat. Nalunarpormi oqaatigissallugu ilumut aalajangersakkap malinneqartannnginneranut patsisaasarmat sulisussaaleqineq, aaqqissuusaanikkut ajornartorsiutit allalluunniit taamatullu ilisimaqqissaarnatigu aalajangersagaq malinnaaffigivissagutsigu sutigut amigaateqarnerluta.

Ataatsimiititaliap taakkartorsimavai aalajangersakkap immikkoortuini assigiinngitsuni imarineqartut. Tamatumani ilaatigut pineqarput meeqqat ineriartortitaanissaminnut pisinnaatitaaffii, soorlu atuartinneqarnissamut taamatullu tunngaviatigut assersuutigalugu peqqissuunissamut, nerisaqartitaasarnissamut ineqartitaasarnissamullu tunngassuteqartut. Tamatuma saniatigut taaneqarsinnaallutik upperisaqarnermut oqaaseqarsinnaanermullu naqisimaneqarani pisinnaatitaaffeqarnerit. Taakkua suliassanut assigiinngitsunut inissimasuupput, taamaattumillu inatsimmut ataatsimut ikkussuutissagaanni oqartussaassuseqarfiit assigiinngitsorpassuit tapitartuullugit tamanna isumagineqartariaqassammat.

Tamatuma saniatigut oqaatsigineqartariaqarpoq Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit oqartussaaffiit tamakkerlutik suli nunatsinnit akisussaaffigineqalersimannngimmata. Taamaattumik aalajangersakkap toqqaanartumik atuutilersinniarnissaa imaannaanngitsuvoq, kisiannili ataatsimiititaliap isumaliuutissiissutimini tikkuarsimallugu, oqartussaaffiit

nunatsinnit tiguneqareersimasut eqqarsaatigalugit ilaatigut tamanna ajornarnaviannikkaluartoq. Tamakkunani pineqarmata meeqqat inuusuttullu siunissaat, pingaaruteqarluinnartuuvog suliassat pineqartut sukumiilluinnaqqissaartumik suliarineqarnissaat, tamatumani aamma pisariaqarluni innuttaasut sapinngisamik annertunerpaamik peqataatinneqarnissaat, tassami meeqqat pisinnaatitaaffiit tunngassuteqartut innuttaasunut tamaginnut aamma susassaarfiummata.

Tamatumani Naalakkersuisut ataatsimiititaliap oqariartuutigisai isumaqatigivai, taamaakkaluartorli aamma aalajangiusermarusullugu aningaasaliissutissat eqqarsaatigalugit suliassap piviusunngortinniarnissaa eqqarsaatigalugu imaannaanngitsuummat. Inatsissat suliarineqalinnginnerini Naalakkersuisut aallartikkusuppaat inatsisiliornissamut atatillugu aalajangiiffigisassat sukumiisumik aningaasatigullu kingunerisassai nalilersuiffigineqarnissaat. Tamatumani Naalakkersuisoqarfiup 2016-mut tunngatillugu 1 mio.kr.-nini immikkut aningaasaliisoqarnissaa pisariaqartippaat kiisalu 1 mio.kr.-nit BO-mit malitsiqartitsinnermut, nakkutiginnittuarnermullu. Naalakkersuisut isumaqatigivaat pingaaruteqartuusoq meeqqat pisinnaatitaaffiisa qulakkeerlugit naqissusiivigineqarnissaat. Tamannali piviusunngortinniarneqartariaqarpoq toqqammavissat tutsuiginartumik suliarineqarsimasut aqqusaqqaarlugit, taamaattumillu aningaasanut inatsississatut siunnersuut allannguuteqartinniarlugu. Naalakkersuisut tamatuma kingunerisaannik Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu ataatsimiititaliamut taamatullu Aningaasanut Akileraartarnermullu ataatsimiititaliamut 2016-p ukiaanerani nalunaaruteqarsinnaassapput, tassuunatigullu aqutissiuusseqataaffigissallugu inatsissaq ilisimasariaqakkat toqqammavigalugit suliarineqarsimasoq, tamatumali kingunerisaannik aalajangiiffigineqarsinnaassasoq, qanoq iliornikkut aningaasaliissutit amerlanerusut nassaariniarneqarsinnaassanersut.

Taamatut Naalakkersuisut sinnerlugit oqaaseqarlunga ataatsimiititaliap allannguutissatut siunnersuutigisai akuersissutigineqaqqullugit inassutigissavakka.